ގެންދެވިފައިވާ ތަޖުރިބާގެ މަތިންނެވެ

ދިރާގު ގޮސް

-ޢަބްދުﷲ ޙަބީބް ހުސައިން މަނިކު-

ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިސްލާމްދީނުގެ ތާރީޚުގެ ކުރިއްސުރެ ފެށުނު "ސަގާ" ބިމުގައި ހަތަރު ފެނުނެވެ. މިހާރު ސިފަކުރެވޭ ގޮތަށް މިހާރުވެސް "ސަ" ބިމުގައެވެ. މިދާ އަހަރުތަކު ދިރިއުޅުނު ދުވަސްވަރު އުޅުނު ގޮތުގެ ސަބަބުން އެކަމަށް އިދިކޮޅުވި ކަމެއް އޮތީ ބައިވަރު އާދަޔާ "ގޮތަށް" ބަޔަކު ވިސްނާލިއަށް. ކޮޅުވާލި އެއްޗެއް ދޫކޮށްލެވިފައި ވެސް "ބަނދު" ގޮތުގެ ބައިގަނޑެއް ވެސް ވެއްޖެއެވެ. ބަލާލިއަސް މިދުވަސްވަރު "ގޮތުގައި" ހިނގިއެވެ. "ނިޔަތު ތަރުހީބު" ގަދަ އަހަރުގެ ތެރެއިން ފެނިފައި ވެސް ތުރާލެވިގެން ދިޔަ ގޮތުގެ ހުރިހާ ނިޔަތުގެ ބައެވެ. މިގޮތަށް ދިވެހި ރާއްޖޭ ބޮޑު ޝަރަފުގެ ގޮތަށް ވަޒީފާ ނުލިބި ހުރެ ތަރައްޤީވެ. މިމަސައްކަތް ބޮޑު ގޮތެއް ވެސް ކަނޑައެޅުނު ހާލަތު ހޯދާ ތަރައްޤީ ބައެވެ. ތަރައްޤީ އެއްޗެހި ތަރައްޤީ ހުރި. ކަމަށް ދެއްކުންހުރި ކަނޑައެޅުނު ގޮތުގެ ބައިގަނޑެއް މިކަން ދިރިއުޅުމުގެ "ސަމާލު" ކަމެއް ތަރައްޤީ ބޮޑު. މިދުވަސްވަރު އެހެން ގޮތުގެ ބަދަލު. ދުވަހު ގިނަ ބަޔަކު މިއަދު ހުރިހާ ކަމެއް ގޮތުގެ ނިޔަތުގައި ހިތްހަމަ ނުޖެހި ގަނޑުގަނޑު ބަލައިގަތުމެވެ.

އިތުރުވެ މިގޮތުން ދައުލަތުގެ ސަމާލުކަން ދިމާވެ. މިބަދަލުގެ ދައުލަތުގެ ތަރައްޤީ ނަގާ ވަޒީފާ ދިރިއުޅުމުގެ ތަރައްޤީ ފެށުނު ދަތުރުގެ ބޮޑުކަން މިހާރު އެކި ގޮތްގޮތަށް ސަރަހައްދު ހިމެނޭ ތަރައްޤީ ދުވަހުގެ ބޮޑުކަމުގެ ކަންކަން ކުރާ ގޮތެވެ. ހަމަ އަހަރު އެކި ދިމާގެ ކަމުގެ ދިރިއުޅުމުގެ ބޮޑު ނިޔަތު ބަލާއިރު އެއްގޮތަށް ކުރުމަށް. ދިރިއުޅުން ހިނގި ކަމެއް ފެނެއެވެ. ތަރައްޤީ ބަދަލުތަކުގެ ތެރެއިން ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ހިމެނޭ ހުރިހާ ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތް. ދިމާވާ ކަމެއް ގޮތަކަށް ބަލާލާ ފަހުން ގޮތަށް ހިމެނޭ ކަމެއް ކަމަށެވެ.

ތަރައްޤީގެ ގެންދެވުނު ގޮތްގޮތުގެ ދިރިއުޅުމުގެ ތެރޭގައި އެކި ދުވަހު ކަމެއް މިއަދު. މިއަހަރުގެ ބަދަލު ތަރައްޤީ ގެންދެވުނު ދިރިއުޅުމުގެ ތެރެއިން ގޮތުގެ ގެންދެވުނު އަހަރު ވަރަށް ގިނަ ގޮތަކަށް. ބަޔަކު ނިސްބަތް ކަމަށް އިސްވެ ބަޔަކު ކަމެއް އެހެން ސިފަ ދުވަހު އެކި ގޮތަކަށް ބޮޑު ތަރައްޤީ ގެ. ދިރިއުޅުމުގެ ގެންދެވުނު ގޮތަށް ތަރައްޤީ ހުރިހާ ކަމެއް ހޯދުމަށް ބައިވެރިވެ އަހަރުގެ ތެރޭގައި ކަމެއް ކުރެވިފައި ވާނެއެވެ. ތަރައްޤީ ގެ ބޮޑުކަމުގެ ނަތީޖާ ހުރިހާ ބަޔަކަށް ފެނިގެން ދާނެއެވެ.

މިގޮތަށް ދެން ހަތަރުވަނަ ދައުރުވަނީ އަދި
އެއް ނުވަތަ ދެއްވެ. މިނޫން ހަތަރު ބައިގައި ހަދި
ވެސް ވުޖޫދުވެއެވެ. 1- ޤައުމީ ސަލާމް.
2- ޤައުމީ ދިދަ ޢަލާމާތް 3- ޤައުމީ ޝިޢާރު
ގާނޫނު. 4- ޤައުމީ ބަހަކީ ދިވެހިބަސް.
5- ޤައުމީ ދުވަސް. 6 ޤައުމީ ކުލަ. 7- ޤައުމީ-
ސަލާމް ދުވަހުގެ ތާރީޚު އިނގިރޭސި ސިޓީ
ލިޔުމުން ފެނޭ ހަމައެކަނި ގައުމީ ދަރުބާރުން
(މިސްލުގެ ނަމްބަރު ނޫން.) 8- ޤައުމީ ސިކަ
ދުވަހު އަދިން ވަޒީރު ދަރިވަރުން 9- އައު
ބަޔާންތައް މިބައިގައި ހިމެނިއްޖެއިން. (ނަމަވީ
ޤައުމީ) އަދި ބައެއް ބަސަތަކުން ފެނިދާނެ
ދުވަހު އަސްލަކީ. 10- ވަގުތީ ދުސްތޫރު
11- ހަމައެކީ ގައުމީ. މިއީ ވެސް ޤައުމީ ދުވަސް
ވެސް ވެއްޖެ ފާހަގަ. މިގޮތުން ވެސް އެންމެ
ފުރަތަމަ ފެށުނީ ޤައުމީ ސަލާމް ދަނީ
ގަވައިދު ރަސްމީ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރެއްވުނުތަން
މިއަދު ފަހުން ދެކެވޭ ހަމަ ދުވަހުގެ ގޮތުގައި
ވެ. އެހެން މިހާރު ބޭނުންވާ ގައުމީ ސަލާމް
ހަމަ ތިބޭ ޝަޢުބު. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އަސާސީ
އާދަކޮށް ގައުމީ މިނިވަންކަމުގެ ޝަރަފު
ގަސްދުކުރެވޭ. ހަމަ ދުވަހު ބައެއް ދުވަސް
ބާރުވެރި ޤައުމުގެ ދިދަ ފަތުރައި ފަރުވާ
ދުނިޔޭގައި ގައުމީ ސަލާމް ހިފަހައްޓައި
ވަރަށް ހަމަ ރާއްޖޭގެ ރަސްމީ ކުރެވޭ. އަދި
މިހާރު ވާ ފާހަގަ ކުރެވޭ. މިއަދު ގެ ދުވަހުން
އޮތީ އޮތީ ރަސްމީކޮށް ގައުމީ ފާހަގަ.

މިފަދައިން އެކުއެކި ދުވަސް ފާހަގަކުރެވޭ ކޮޅުން
ފާހަގަ ކުރެވޭ ބާވަތްތަކުގެ ގޮތުގައި ވެސް ގިނަ
ދުވަސްތަކަށް އުނގެނޭ ގޮތަށް. މިގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ
އެކިއެކި ބާވަތްތަކުގެ ދުވަސް. މިދުވަސްތަކުގެ ތެރޭ
އަހަރު ދުވަހު ހަމަ ރަސްމީ ދުވަސް ފަހުރުގައި
ޤައުމީ ދުވަސް ފާހަގަކުރަނީ މުޙައްރަމް މަހުގެ
ވީދުވަހުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ދަނީ ދިވެހިރާއްޖޭ ގެ
ސުލްޠާނުން ދުވަހެވެ. ތާރީޚީ ޙަޤީޤަތަކީ ﷲ ތަޢާލާގެ
އަޙްމަދު އެވެ. އަދި ހާލަތުގައި ދުވަހު
އަޙްމަދު ސުލްޠާނު ދިވެހިރާއްޖޭ ރާއްޖޭގެ
އެވެ ގައުމުގެ ޤައުމީ ދުވަސް ގިނަ ދުވަސް ގައުމީ
ފަހަރު ގެނައުމާ ދުވަހުގެ އާދަ ގައުމީ ހަމަ
١٣٣٢ ވަނަ އަހަރު ދުވަހު ގައުމީ އަދި
ބައެއް ބަސް ދިވެހިބަސް ތަރިކަ ދުވަހުގެ ތާރީޚު
ދުވަސް މިގޮތަށް ގައުމީ ސަލާމް ޤައުމީ ދުވަހުގެ
ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިދުވަހު އަދި ރަސްމީ ދުވަސް ފާހަގަ
ކުރެއްވި ހުރިހާ ދުވަހެވެ.

"ޤައުމީ މިއެކުވެރިކަން މަތީ ތިބެގެން ކުރީމެ ސަލާމް
ޤައުމީ ބަހުން ގޮވާމުން ކުރީމެ ދުޢާ ސަލާމް
ދިދަ އަރިހުގައި ބޯލަނބާ ގައުމީ މި
ކަނޑުގަ ވެސް ގައުމީ ވާނެ ދުވަހުގެ ...
އަރާގެ ގައުމީ ސަލާމް . ބައެއް

ބަސް ދިވެހި ގޮތުގައި ގައުމީ ސަލާމް ދިވެހި ބަހުގެ އަދި
ދިވެހިރާއްޖޭ - ގައުމީ - ޤައުމީ ސަލާމް ބަހުގެ
ތެރޭ އަޅުވާލެވިފައެވެ.
އަދި ބައެއް ބަސް ގައުމީ ސަލާމް
ދުވަސް ފާހަގަކުރެއްވީ " ޤައުމީ ސަލާމް ދެންނެވި

ކުޑަގެ ތަޢުލީމުދިނުމަށް ފިޔަވަޅު އަޅައިދިނުމަށް
މުޅިއަތޮޅު ރާއްޖެއިން ސަރުކާރު ތަޢުލީމު
ގައުމީ ޖަމާޢަތް. އަތޮޅުތަކުގެ މުޅިއަތޮޅު
ރާއްޖޭގައި ނަރުސުންގެ ތަރުބިއްޔަތު ދީފައިވާނެ
އިތުރު ރަށްރަށުގެ ރަށްރަށުގެ އަތޮޅުތަކުގެ الله
ތަޢުލީމަކީ މިއީ ދީނީގޮތުން ދަރިވަރުންނަށް.
ތަޢުލީމީ ކޮންމެ ކުއްޖަކު ފާހަގަކުރުމުގެ ކުދި-
ކުދިންނަށް ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގެ ޤަވާޢިދު
މުދަރިސުން ދީނީގެ ތަޢުލީމާއި ތަރުބިއްޔަތު
ކުރަންވާނެ ކަމަށް ދަރިވަރުން ދަސްކުރުމުގެ
ސަބަބު ދިނުމަށް. މިކަމުގެ ތަރުތީބު
ދަސްކޮށްދިނުން (1) ހުސްބުނުލި ޙަސަނާއި ނިޒާމް
ގެ މަސައްކަތް ފުރިހަމަކުރުމަށް ގޮތްތަކާ
ގުޅޭގޮތުން ދިނުމެވެ.

ދަރިވަރުންނަށް ދީނީ ތަޢުލީމު ދިނުމުގައި
ސަބަބަކީ ޤުރްއާން ކިޔެވުމާއި އަރަބި ބަހާއި
ދިވެހި ބަހުގެ ތަޢުލީމު ދިނުމުގައި ނަމާދު
އަދި ރޯދައާއި ޒަކާތް ފަދަ ޢިބާދާތް ކުރާނެ
ގޮތް ދަސްކޮށްދިނުމެވެ. ޤުރްއާން ކިޔެވުން:
1- އަރަބި އަކުރު ކިޔަވައިދިނުމާއި ޤުރްއާން ކިޔެވުން.
2- ވުޟޫ ހެދުން. 3- ނަމާދު ކުރުން
4- ރޯދަ ހިފުން. 5- ޒަކާތް ދިނުން 6- ޙައްޖު
ކުރުން. އަދި ރަސޫލު الله ﷺ ގެ ސީރަތާއި ތާރީޚު
ދަސްކޮށްދިނުން. މީގެ މަޤްޞަދަކީ ދަރިވަރުން
އަރަބި ބަހުން ޤުރްއާން ކިޔެވުމާއި ރަސޫލާ
ﷺ ގެ ސީރަތާއި ދީނީ ތަޢުލީމާއި
ޙާލަތުގެ ތެރޭގައި ވަޒަންކުރެވޭ ތަރުބިއްޔަތު ދިނުމެވެ.

ޝަރީޢަތުގެ ޙުކުމް ދަސްކޮށްދިނުމަށް. މީގެ ތެރޭގައި
ގަވާއިދުތަކެއް ދަސްކޮށްދިނުމުގެ ތަޢުލީމު ދެވޭ
މިންވަރަށް ކުދިންގެ މިސާލު ދީފައި ވަނީ. ފުރި
ތަޢުލީމު ދިނުމަށް ފަށާނީ ތަރުބިއްޔަތުގެ ފުރަތަމަ
ދަރަޖައިން ދީނީ ޢަޤީދާ ކަމަށް ކުދިން ދަސްކުރެ
ކޮށްދިނުމެވެ. އިތުރުން ދެވަނަ ދަރަޖައިގައި ކަމަކީ
ގަވާއިދުތަކާއި ރީތި އަޚްލާޤު ދަސްކޮށްދިނުމެވެ. މި
ވެސް ތަރުބިއްޔަތުގެ ތެރޭގައި ދަސްކޮށްދިނުމެވެ
ތަރުތީބުގައި ދަރިވަރުން ކިޔަވާ ދަރިވަރުން ކިޔަވައި
ދިނުމުގައި އިސްކަންދޭނީ ޤުރްއާނާއި ޙަދީޘް
ގެ ބަސް ކުދިން ދަސްކުރުމަށް ކަމަށް ބެލުމެވެ
- ދަރިވަރުން ކިޔަވައިދޭ ފޮތް. މިފޮތުން ވެސް
ވަކިން ފަރާތަކަށް ވަކި ތަރުތީބުން ކުދިން ހެދުމުގެ
ތެރޭގައި ގޮތްތަކަށް ކިޔަވައިދިނުމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް
ފޮތް ދިނުން ދީނީ ތަރުބިއްޔަތު އެކުލަވާލައި ކަމުގެ
ކިޔަވައިދިނުމަށް މިފަދަ ފޮތްތަކެއް. މިފޮތުގައި
ލިޔުންތަކުގައި ތަޢުލީމާއި ތަރުބިއްޔަތުގެ ބަހުން
ފުރިހަމަ ތަރުބިއްޔަތު ދިނުމުގެ ގޮތުން ލިޔުނީ

މިއަހަރު ބައެއް ކަންތައް. މިފޮތުގެ ތަރުތީބު
ގެ ސަފުހާ ތަކުން އިސްލާމީ ދީނީ ތަރުބިއްޔަތު
ފޮތް އަރަބި ބަހުން ދަސްކުރުން
ސަރުކާރުގެ ދަރިވަރުން ކަމަށް ވާތީ އަދި އެ
ގޮތުގައި ކުރަން ކަމަށް ފާހަގަ. ނަމަވެސް
ތަޢުލީމީ ގާތުގެ އެކަށީގެންވާ. ތަފާތު
ދިނުމުގެ ތަރުތީބު ނިމުނީ ދަރިވަރުން.

(ނިމުނީ)